

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. Cùm primum dignitatis locum obtineret Episcopus Romanus, consequens est ut jus primæ sententiæ & suffragij prærogativam obtineret. Ea fuit mens Socratis & Sozomeni. Ea prærogativam agnovit ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

ejusdem facti narratione severioribus verbis hanc legem Sozomenus expressit. Ait enim Iulium cum Orientalibus expostulasse quod contra leges Ecclesie ipsum ad synodum non vocasset. Nam legem esse sacerdotalem que pronuntiat acta illa irrita esse que absque sententia Episcopi Romani constituuntur. Insignis alicujus auctoritatis vestigia latent in significatione horum verborum, *ἡ δὲ τῶν ἁγίων*, cum *ἁγίων* illius defectus irrita reddat synodorum decreta. Vnde patet hac locutione non nudum aliquod suffragium, sed prerogativam suffragij, de qua hucusque multis diximus, significari. Ne quis verò meæ conjecturæ hanc interpretationem imputet, profiteor eam me hausisse à verbis Iulij, unde Socrates & Sozomenus sua quoque traxerunt. *An ignoratis*, inquit Iulius, *hanc esse consuetudinem, ut primum nobis scribatur, sicque hinc qua justa sunt definiantur. Si ergo talis suspicio in eum Episcopum inciderat, huc eam oportebat ad istam Ecclesiam deferri.* *ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι τοῦτο ἐστὶν τῶν ἁγίων, ὡς ἔρεπον γὰρ ἐπέσχετο ἡμῖν, καὶ οὐκ ἐστὶν ἐκ τῶν ἁγίων ἀποφασίζουσα; εἰ μὴ ὅτι πρὸς τοῦτον ἐπιπέσει εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῶν ἐκείνῃ, ἔδει ὡς τῶν ἁγίων ἐπιπέσει ἐκκλησίᾳ ἡμετέρῃ.*

II. Primam itaque sententiam & suffragij prerogativam disertissime sedi suæ asserit Iulius ex recepta consuetudine; qua in rebus communibus Ecclesie universalis statum contingentibus, (qualis erat Athanasij causa, quæ fidem respiciebat) non autem in ceteris disciplina negotiis, uteretur. atque hoc est quod contendimus. Ceterum hoc non adimit suffragiorum libertatem ceteris Episcopis; quemadmodum profertur Iulius in eadem epistola. *Nam si, ut dicitis*, inquit, *omnino in culpa fuerunt, oportuit secundum canonem, & non isto modo, iudicium fieri. Oportuit scribere omnibus nobis, ut ita ab omnibus quod justum esset decerneretur.* Quorum verborum hic est sensus; oportuisse de negotio ad Romanum Episcopum & ad Synodum Occidentalium perscribi; ut communi omnium Occidentalium & Orientalium decreto, quæ justa essent, constituerentur. Ex hoc loco mihi videntur collegisse Socrates & Sozomenus necessitatem sententiæ Romani Pontificis in synodis nisi canone ecclesiastico.

III. Querunt anxie viri eruditi quis sit canon ille ecclesiasticus. Sed non est quod tantopere vexentur in re alioqui satis aperta. Is est canon Nicænus sextus, quo primatus defertur Romano Episcopo præ ceteris Patriarchis; quemadmodum & Synodus Oecumenica secunda & Iudices Cognitores in Concilio Chalcedonensi canonem illum interpretati sunt. Relectis enim canone vi. Nicæno & canone CP. in Synodo Chalcedo-

nensi, Iudices pronuntiarunt primatum deberi Romanæ sedi juxta canones: *Perpendimus omnem quidem primatum & honorem præcipuum secundum canones antiquæ Romæ Dei amantissimo Archiepiscopo conservari.* Hunc quoque canonem Nicænum respexit Novella Valentiniani, cum ait beati Petri merito, urbis dignitate & auctoritate, firmatum fuisse primatum Romanæ Ecclesie. Vnde in verulissima canonum interpretatione, quam Paschasius in Concilio Chalcedonensi protulit, lemma canonis Nicæni ita conceptum est: *Quod Ecclesia Romana semper habuit primatum.* *ἢ ἐκκλησίᾳ Ρώμης πᾶντοτε ἐστὶν ἡ ἀρχή.*

IV. Non solum enim canonibus Nicænis Patriarcharum potestas sancita est, sed etiam ordo dignitatis constitutus. Id eximie docet canon vi. i. quo quartus honoris gradus tribuitur Æliæ sive Hierosolymorum Episcopo, id est, post tres Patriarchas, Romanum, Alexandrinum, & Antiochenum: *Quia consuetudo obtinuit & antiqua traditio ut Æliæ Episcopus honoretur, habeat honoris consequentiam; salva metropoli propria dignitate.* Quod in Græco contextu habetur *ἐκ τῶν τῆς ἡμετέρας ἀνορθίας*, Dionysius Exiguus vertit *honoris consequentiam*; antiqua verò Teilonis versio relata in Concilio Carthaginensi vi. i. *ordinem honoris*, id est, ut primum gradum post tres Patriarchas, de quibus actum canone sexto, Hierosolymorum Episcopus obtineat. Si Concilium curam ordinis gessit in assignando hujus Episcopi loco, intelligere nos oportet id actum quoque canone sexto inter priores Patriarchas, ita ut ordine scripture Antiochenus sit tertius, Alexandrinus autem secundus, primus verò Romanus. Primatus ille colligitur ex ipsis verbis canonis; quæ Romanum Episcopum velut exemplar constituunt ejus auctoritatis quæ Episcopo Alexandrino confirmatur in Ægypto. Certa enim & recepta est illa regula, quam proposuit Aristoteles, quod primum est in unoquoque genere, exemplar esse ceterorum quæ genere illo comprehenduntur. Quare verè Leo I. Anatolio CP. exprobravit quod secundum gradum dignitatis Alexandrino Episcopo & tertium Antiocheno contra Nicænos canones auferre conaretur: *Dolce etiam in hoc dilectionem tuam esse prolapsam ut sacratissimas Nicænorum canonum constitutiones conareris infringere; tanquam opportunè se tibi hoc tempus obtulerit, quo secundæ honoris privilegium sedes Alexandrina perdidit, & Antiochena Ecclesia proprietatem tertiæ dignitatis amiserit.*

V. Itaque cum primus dignitatis locus perspicue à Nicæna synodo deferatur Ro-

Concil. Chalced. Act. xxi.

Can. vi. Synod. Episcopo Romæ prævilius esse.

Concil. Chalced. Act. xxi.

Act. xxi.

Act. xxi.

Act. xxi.

mano Episcopo, hinc sequitur illi quoque eam auctoritatem competere qua poterantur in politia civili qui principem locum obtinebant, id est, primam sententiam, & suffragij prerogativam, quemadmodum recte jus illud e verbis Iulij interpretati sumus. Eadem quoque sine dubio mens fuit Socratis & Sozomeni: qui, ne quid ardui *καὶ ὑπόμνημα* Episcopi Romani constitueretur in Ecclesia, canone ecclesiastico vetitum fuisse scripserunt. Hanc prerogativam agnovit quoque Concilium Romanum ex Episcopis Italia & Gallia sub Damaso coactum: quod Ariminense Concilium ex eo elevat, inter cetera, quod Episcopus Romanus illi non interfuisset, cujus precipue erat expectanda sententia: *Siquidem*, inquit, *numerus Episcoporum qui erant Arimini in unum congregati, praedicti vim habere non debet; praesertim cum formula illa composita sit neque Episcopo Romano, cujus sententia praeter ceteris omnibus expectanda erat, neque aliis eidem consentientibus.*

Concil. Rom. in ep. ad Illyrios, apud Theodoret. lib. 1. c. 21.

V I. Non frustra autem *ὑπόμνημα* dictio à Concilio Romano & à Socrate atque Sozomeno usurpatur. Etenim notio illius vocis non simplex nudumque suffragium sed etiam auctoritatem cum suffragio conjunctam significat in antiquis canonibus. Exemplum est obvium in sexto canone Nicæno; ubi statuitur illum non esse pro Episcopo habendum qui ordinatus fuerit *καὶ ὑπόμνημα ὑποπολιτῆς*, id est, *praeter sententiam Metropolitanani, juxta Dionysij versionem; vel praeter consilium, ut habet versio Teilonis; vel sine arbitrio, juxta vetustissimam interpretationem.* Quo loco *ὑπόμνημα* sumitur pro Metropolitanani suffragio & auctoritate. Prima autem sententia erat penes Metropolitanos, ut colligere licet ex eorum dignitate, & discretissime docuit Leo primus.

Concil. Nic. can. 6.

V II. Ab ipsis quoque pendebat rerum gestarum confirmatio, sive *τὸ κέρας*, ut loquitur Concilium Nicænum. Ita tamen in definitionibus suis versari eos oportebat ut omnia communi cunctorum decreto rationabili & secundum ecclesiasticam regulam comprobato transfigantur, obtineatque sententia plurimorum, quemadmodum loquitur canon sextus. Eadem omnino decreta fuerant in canone apostolico xxxiii. vel xxxv. ubi quemadmodum sententia Metropolitanani *ὑπόμνημα* dicitur, ita etiam collectio suffragiorum omnium Episcoporum *ὑπόμνημα* quoque dicitur, sicque ex duabus auctoritatibus una integra solidaque totius synodi sententia consurgit. Hac eadem notione *ὑπόμνημα* accipitur in canone apostolico xxxix. vel xl. unde transcripta est pars ultima canonis LVII. Laodiceni, quo prohibentur Presbyteri & Diaconi aliquid

agere *ἀνευ ὑπόμνημας ἑπιτοκῶν*, id est, *sine auctoritate Episcopi.*

V III. Sed illustre hujus significationis testimonium extat in synodo Chalcedonensi: ubi post damnationem Dioscori Alexandrini, decem Episcopi Dioeceseos Aegyptiacae invitati à synodo ut subscriberent epistola Leonis & damnationi Eutychetis, respondent hoc tentari à se non posse, donec in locum Dioscori ordinatus fuerit Alexandria Episcopus, ex cujus sententia & praescripto ceteri Episcopi Aegyptij deinde subscriberant, hanc auctoritatem olim Episcopo Alexandriae delatam à canone Nicæno. *In omnibus, inquit, expectamus sententiam sanctissimi Archiepiscopi; & petimus vestram clementiam expectari praesidis nostri sententiam, quia cum in omnibus sequemur. Nam & sanctissimi patres qui in Nicæa congregati sunt trecenti decem & octo, hanc regulam dederunt, ut sequatur omnis Aegyptiaca regio Archiepiscopum magni nominis civitatis Alexandrinae, & nihil absque ipso agatur ab aliquo ei subjacente Episcopo.* Itaque cum ab Episcopis urgerentur ut eandem cum synodo Oecumenica fidem profiterentur, iterum Iudices & synodum flebiliter obsecraverunt ut ordinatio Archiepiscopi expectaretur; *quatenus, juxta veterem consuetudinem, illius sequerentur sententiam. Quod si extra voluntatem praesidis nostri aliquid faceremus, sicut presumptores, & non servantes secundum canones antiquam consuetudinem, omnes Aegyptiaca regionis insurgent in nos.* Unde colligere licet auctoritatem sive *ἐξουσίαν* primatus patriarchalis à canone Nicæno confirmatam in eo versari, ut omnes Episcopi *ὑπόμνημα* sive sententiam sui Primatis expectent, & nihil arduum agant praetermissa illius sententia, *καὶ ὑπόμνημα*, id est, sine illius decreto, & prerogativa suffragij. Tanta verò ratio habita fuit illius auctoritatis quae sedi Alexandriae competeat, ut Iudicum interlocutione, ipsiusque Paschasin Legati, Episcopis Aegyptiis dilatio quam petebant concessa fuerit. Sed notanda sunt verba Iudicum, qui *ὑπόμνημα* illam Alexandrini Episcopi, definitionem esse interpretati sunt. Quare Patriarcharum prima sententia, & prerogativa suffragij, definitionis vim habet, modò synodi quoque consensus accesserit.

V IX. Quod Alexandrino Episcopo jus vindicabant Aegyptij Episcopi, Petrus Ravennae Episcopus, cognomento Chrysologus, asserbat Romano Episcopo in Italia: *Nos enim, pro studio pacis & fidei, extra consensum Romanae civitatis Episcopi causas fidei audire non possumus.* Imò verò cum de causis universalibus agitur, Concilia Oecumenica eandem in Summo Pontifice prerogativam

Concil. Chalced. ad. 11.

Concil. Nic. can. 6.

Concil. Chalced. ad. 11.